

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

“ 04 ”

2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1 ВСПП Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності

спеціальність 8.01010201 «Початкова освіта»
Педагогічний інститут

Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності: роб. навч. прогр. [для студ. спеціальність 8.01010201 «Початкова освіта»] / уклад. А.І. Мовчун. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 35 с.

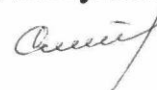
Розробник:

Мовчун Антоніна Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

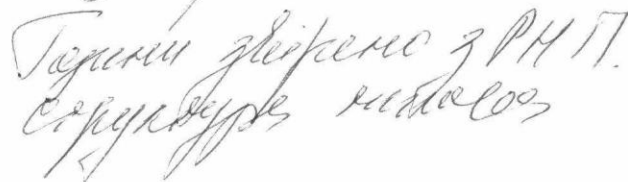
Протокол № 1 від 03 вересня 2014 року

Завідувач кафедри початкової освіти та
методик гуманітарних дисциплін

 С.М. Мартиненко

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А. Машовець

Зміст

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма.....	8
Змістовий модуль I. Новітня дитяча література (к. XX – поч. XXI ст.).....	8
Змістовий модуль II. Сучасна дитяча книжка і проблеми становлення читацької самостійності.....	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності».....	11
V. Плани семінарських занять.....	12
VI. Завдання для самостійної роботи студентів.....	14
Карта самостійної роботи студента.....	16
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота студентів.....	18
VIII. Система поточного та підсумкового контролю знань.....	20
IX. Методи навчання.....	22
X. Методичне забезпечення курсу.....	23
XI. Питання заліку.....	23
XII. Рекомендована література	
Основна.....	26
Додаткова.....	26

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для спеціальності 8.01010201 «Початкова освіта».

Робочу навчальну програму укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики – алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності», необхідного методичного забезпечення, складових та технології оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності» входить до варіативної частини циклу професійної підготовки. Це інтегрована навчальна дисципліна про теорію та технологію формування дитини-читача засобами включення у його життя книги і залучення до процесу літературного читання. Майбутньому фахівцеві необхідне фактичне знання дитячих літературних творів та методології формування читацької діяльності сучасних молодших школярів, а також уміння самому читати і давати оцінку творам сучасної літератури для дітей.

Навчальний курс «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності» знайомить студентів з морально-естетичним змістом основних творів для дітей к. ХХ – поч. ХХІ ст., що пропонуються дітям молодшого шкільного віку; забезпечує знання літературного процесу цього періоду. Такий підхід викликає у студентів інтерес до дитячих книг, бажання самостійно в них орієнтуватися, виразно читати, аналізувати їх, тобто готує майбутнього фахівця до ефективного використання художньої літератури для формування особистості сучасної дитини. Саме через літературу, образне слово дитина духовно поєднується зі своїм народом, знайомиться з історією, культурою як своєї землі, так і країн світу, вчиться розуміти добро, красу, любов. Художнє слово збагачує дитину досвідом, сприяє вихованню естетичних смаків, а в старшому віці – формуванню високих духовних цінностей.

Мета викладання дисципліни:

1. Формувати в майбутніх фахівців професійний погляд на дитячу літературу як на мистецтво слова, що концентрує в собі національний і світовий досвід.
2. Ознайомити студентів із сучасним літературним процесом в дитячій літературі та з найбільш вартісними творами, що пропонуються дітям молодшого шкільного віку.

3. Дати студентам знання про особливості становлення читацької самостійності в молодших школярів.

Завдання курсу:

- сприяти засвоєнню найважливіших фактів сучасного літературного процесу; змісту, структури, художніх особливостей творів для дітей
- поглибити знання з історії української та світової дитячої літератури
- розвивати естетичні смаки, інтерес до художнього слова, до духовної спадщини народу; вміння сприймати літературний твір для дітей як явище мистецтва слова
- розширювати загальну освіченість, інтелект майбутніх фахівців з освітньої сфери
- виховувати ставлення до літератури як до одного з основних засобів гуманізації людини
- формувати уявлення про внесок найвизначніших дитячих письменників у літературний процес к. ХХ – поч. ХХІ ст. та про місце перекладної літератури в контексті національної, зокрема української культури
- удосконалювати вміння аналізувати художній текст
- навчити реалізовувати на практиці ідеї правильної читацької діяльності і читацької самостійності

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають таких **умінь та навичок:**

- вміння аналізувати твори для дітей, визначати їх зміст, морально-ціннісне значення; аргументувати власні судження
- навички оцінювати дитячі книжки з точки зору педагога, визначати, для якого віку їх рекомендовано, який пізнавальний, виховний та естетичний потенціал вони мають
- вміння формувати основи читацької самостійності в учнів початкової школи
- вміння застосовувати здобуті знання у своїй майбутній професійній діяльності

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 54 год., з них 10 год. – лекції, 8 год. – семінарські заняття, 4 год – індивідуальні заняття, 29 год. – самостійна робота, МКР – 3 год.

Вивчення магістрами навчальної дисципліни «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності» завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет – процес набуття майбутніми фахівцями системи знань про сучасний літературний процес для дітей та оволодіння засобами формування читацької самостійності в молодших школярів.

Курс: 6	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 1,5 кредити Змістові модулі: 2 модулі Загальний обсяг дисципліни: 54 год. Тижневих годин: 2 год.	Шифр та назва напрямку <i>0101 «Педагогічна освіта»</i> Шифр та назва спеціальності: <i>8.010102 Початкове навчання</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>магістр</i>	Нормативна Рік підготовки: 6 Семестр: 12. Аудиторні заняття: 18 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 10 год. Семінарські заняття: 8 год. Індивідуальна робота: 4 год Модульний контроль – 3 год. Самостійна робота: 29 год. Вид контролю: ПМК (2год)

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I								
Новітня дитяча література кінця XX – початку XXI ст.								
1	Вступ. Література як вид мистецтва слова. Її місце в навчально-виховному процесі початкової школи	2	2	2	-	-	8	
2	Особливості розвитку сучасної літератури для дітей, сучасні дитячі письменники	16	4	2	2	2	8	2
3	Письменники – лауреати літературної премії імені Лесі Українки	14	4	2	2			2
Разом		32	10	6	4	2	16	2
Змістовий модуль II								
Сучасна дитяча книжка і проблеми становлення читацької самостійності								
4	Сучасна зарубіжна література для дітей в українських перекладах XXI століття	4	4	2	2		10	
5	Шляхи формування читацької самостійності й активності у дітей	18	4	2	2	2	3	2
Разом		22	8	4	4	2	13	2
Разом за навчальним планом		54	18	10	8	4	29	6

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

НОВІТНЯ ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТОКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Лекція 1. Вступ. Література як вид мистецтва слова. Її місце в навчально-виховному процесі початкової школи (2 год.)

1. Роль дитячої літератури у соціалізації сучасної дитини
2. Місце книги в підготовці вчителя початкових класів
3. Авторська література. Її різновиди, специфіка авторської літератури для дітей. Сучасні дитячі журнали, їх змістова насиченість, структура.

Основні поняття теми: авторська література, новітня література для дітей, дитяча література, літературні часописи для дітей, літературний процес, жанри літературних творів: вірш, байка, оповідання, літературна казка, повість-казка.

Лекція 2. Особливості розвитку сучасної літератури для дітей, сучасні дитячі письменники (2 год.)

1. Літературний процес кінця ХХ – початку ХХІ сторіччя, твори дитячих письменників сьогодення. Роль художніх творів у всебічному розвитку дитини
2. Аналіз поезій Ліни Костенко (збірка «Бузиновий цар»), Ганни Чубач, Анатолія Качана, Ярослава Стельмаха, Анатолія Костецького
3. Зарубіжна дитяча класика на сучасному етапі. Твори Андерсенівських лауреатів.

Основні поняття теми: літературний процес, сучасна авторська література, мотиви творів, проблематика.

Лекція 3. Письменники – лауреати літературної премії імені Лесі Українки (2 год.)

1. Мотиви поезій. Поетичні книги А.Качана, Д. Білоуса, В.Василяшка, Т. Коломієць, М.Пономаренко, А. Камінчука, Г. Кирпи. Літературна казка к. ХХ ст.. – поч. ХХІ ст. (Я. Стельмах, Ю. Ярмиш, Г. Малик, Дм. Чередниченко, З. Мензатюк)
2. Тематика прозових творів, відзначених літературною премією Лесі Українки. (Я.Гоян, В. Чухліб, М.Слабошпицький, В. Рутківський).

Семінар 1. Сучасна дитяча література: проблеми й перспективи (2 год)

1. Українські письменники – лауреати літературної премії імені Лесі Українки
2. Огляд збірок для позакласного читання молодших школярів
3. Огляд сучасних дитячих часописів, що увійшли в коло читання молодшого школяра.

Семінар 2. Проза ХХІ століття для дітей. Тематика і проблеми (2 год.)

1. Огляд оповідань на шкільну тематику (З. Мензатюк, Л.Мовчун, Я.Стельмах)
2. Проблема формування морально-ціннісних орієнтирів у сучасній дитячій прозі (В. Рутківський, А. Костецький, Олександр Гаврош та ін.)

Модульний контроль (2 год)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

СУЧАСНА ДИТЯЧА КНИЖКА І ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ЧИТАЦЬКОЇ САМОСТІЙНОСТІ

Лекція 1. Сучасна зарубіжна література для дітей в українських перекладах ХХІ століття (2год.)

1. Повість-казка як визначальний жанр світової літератури
2. Твори К. Нестлінгер, М. Лобе, А. Мілна, Дж. Толкіна, П. Треверс, К. Коллоді, О. Пройслера, Ф. Баума, С. Лагерлеф, А. Ліндгрена та ін. в українських перекладах.

Семінар 1. Зарубіжна дитяча класика ХХІ століття у кращих українських перекладах ХХІ ст. (О.Синюк, Г. Кирпи, Мокровольського та ін.). (2год.)

1. Зарубіжна літературна казка (Р. Кіплінг, О. Уайльд, Г-Х. Андерсен, Дж.Родарі, Брати Грімм, В. Гауф, Ю. Тувім, Дж. Хардіс, Ш. Перро та ін.) Мотиви, образи.
2. Повість-казка як популярний жанр сучасної світової прози
3. Образ самотньої дитини в світовій дитячій класиці

Лекція 2. Шляхи формування читацької самостійності й активності у дітей (2 год.)

1. Дитяча книжка. Читацькі інтереси та інтерес до книги, до читання, їх взаємодія
2. Умови формування читацьких інтересів і активної читацької діяльності
3. Причини виникнення і втрати інтересу до книжок. Вияв читацької культури молодшими школярами. Коло читання
4. Уроки позакласного читання, їх типи, структура та роль у становленні читацької самостійності молодших школярів.

Основні поняття теми: дитяча книга, читацька діяльність, читацька самостійність, читацькі інтереси, позакласне читання.

Семінар 2. Теорія і технологія формування дитини-читача (2 год)

1. Дитяча книга як професійний інструмент вчителя початкової школи. Логіка правильної читацької діяльності.
2. Модель правильної читацької діяльності і її провідний компонент. Планування уроків роботи з дитячою книгою.
3. Робота з науково-художньою літературою як джерелом пізнавальної інформації
4. Альтернативні методики формування читачів у сучасній школі.
5. Шляхи формування читацької активності у дітей

Семінар 3. Шляхи формування читацької активності у дітей (2 год.)

1. Анотація на дитячу книжку як засіб заохочення до читання
2. Читацька культура молодших школярів
3. Формування умінь самостійно читати дитячу періодику

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності»

Разом: 54 год., лекції – 10 год., семінарські заняття – 8 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 29 год., МКР – 3 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II	
Назва модуля	Новітня дитяча література к. XX – поч. XXI ст.			Сучасна дитяча книжка і проблеми становлення читацької самостійності	
К-сть балів за модуль	25 балів (лекції – 3 б., семін. –22 бали .), індз – 30 б., сам. роб. – 50 б. мод.контроль – 50 б Всього – 155 б.			24 бали (лекції – 2 б., семін. –22 бали .), , сам. роб. – 25 б., модульний контроль –25 б. Всього – 74 б.	
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Вступ. Література як вид мистецтва слова. Її місце в навчально-вих. процесі початкової школи 1 бал	Особливості розвитку сучасної літератури для дітей, сучасні дитячі письменники 1 бал	Письменники - лауреати літературної премії імені Лесі Українки 1 бали	Сучасна зарубіжна література для дітей в українських перекладах XXI століття 1 бали	Шляхи формування читацької самостійності й активності у дітей 1 бали
Теми семінарських занять		Сучасна дитяча література: проблеми й перспективи 11 балів	Проза XXI століття для дітей. Тематика і проблеми 11 балів	Зарубіжна дитяча класика XXI століття. Перклади XXI ст. (О.Синюк, Г. Кирпа). 11балів	Теорія і техн. фор. дитини-читача. Шляхи формування чит. активності у дітей. 11 балів
ІНДЗ	30 балів				
Самостійна робота	25 балів	25 балів		25 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25балів)		Модульна контрольна робота 3 (25балів)
Підсумковий контроль	З а л і к 40 балів				
Всього	229 бали (коефіцієнт 3,8)				

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I
НОВІТНЯ ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯХ – ПОЧАТОКУ ХХІ СТ.

Семінар 1. Сучасна дитяча література: проблеми й перспективи (2 год.)

План заняття

1. Українські письменники – лауреати літературної премії імені Лесі Українки. Огляд творів (тематичне й жанрове розмаїття, проблеми, герої, мовне багатство).
2. Огляд книг-збірок для позакласного читання молодших школярів. Морально-етичне спрямування творів.
3. Огляд сучасних дитячих часописів: тематика, автори творів, пізнавальні завдання.

Література

Основна: 1,2,3,4,5

Додаткова: 1,3,4,5,7

Семінар 2. Проза ХХІ століття для дітей. Тематика і проблеми (2 год.)

План заняття

1. Огляд оповідань на шкільну тематику (З. Мензатюк, Л. Мовчун, Я. Стельмах, Д. Чередниченко)
2. Проблема формування морально-ціннісних орієнтирів у сучасній дитячій прозі (В. Рутківський, А. Костецький, О. Гаврош та ін.)

Література

Основна: 1,2,3,4

Додаткова: 1,2,4,5,7

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II
СУЧАСНА ДИТЯЧА КНИЖКА І ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ
ЧИТАЦЬКОЇ САМОСТІЙНОСТІ

Семінар 1. Зарубіжна дитяча класика ХХІ століття у кращих українських перекладах ХХІ ст. (О.Синюк, Г. Кирпи, Мокровольського) (2 год.)

План заняття

1. Зарубіжна літературна казка (Р. Кіплінг, О. Уайльд, Г-Х. Андерсен, Дж. Родарі, Брати Грімм, В. Гауф, Ю. Тувім, Дж. Хардіс, Ш. Перро) Мотиви, образи.
2. Повість-казка як популярний жанр сучасної світової прози.

3. Образ самотньої дитини в світовій дитячій класиці

Література

Основна: 1,2,3,4

Додаткова: 1,2,3,5,6,7

Семінар 2. Теорія і технологія формування дитини-читача(2год.)

План заняття

1. Дитяча книга як професійний інструмент вчителя початкової школи. Логіка правильної читацької діяльності
2. Модель правильної читацької діяльності і її провідний компонент. Планування уроків роботи з дитячою книгою
3. Робота з науково-художньою літературою як джерелом пізнавальної інформації
4. Альтернативні методики формування читачів у сучасній школі
5. Шляхи формування читацької активності у дітей

Література

Основна: 1,3,4,5

Додаткова: 2,3,4,6,7

Семінар 3. Шляхи формування читацької активності у дітей (2 год.)

План заняття

1. Анотація на дитячу книжку як засіб формування читацьких інтересів
2. Формування умінь самостійно читати дитячу періодику
3. Підготовка до сприйняття художнього твору в структурі уроку класного читання
4. Виховання любові до книги на уроках позакласного читання
5. Дитяча книжка на узагальнюючих уроках літературного читання

Література

Основна: 1,2,4,5,6

Додаткова: 1,3,4,5,6,7

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

НОВІТНЯ ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Тема 1. Вступ. Література як вид мистецтва слова. Її місце в навчально-виховному процесі початкової школи (4 год.)

1. Проаналізувати навчальну програму «Літературне читання» 2 –4 класи. Зробити огляд сучасних читанок (авторів: О.Я. Савченко, В.О. Науменко). З'ясувати, творчість яких сучасних дитячих письменників вивчають у початкових класах
2. Ознайомитися із посібниками для позакласного читання. Опрацювати передмови до них
3. Виписати вислови про роль дитячої книги у вихованні дітей
4. Зі словника літературознавчих термінів виписати тлумачення дефініцій: вірш, байка, оповідання, розповідь, повість, повість-казка, алегорія, гіпербола, метафора

Тема 2. Сучасні дитячі письменники. Лауреати літературної премії імені Лесі Українки (4 год.)

1. Опрацювати рекомендовану літературу, прочитати та проаналізувати художні тексти сучасних письменників.
2. Підготувати повідомлення «Тематика творів для дітей М.Вінграновського, Є.Гуцала, В.Василашка, І.Малковича, Д.Чередниченка, А.Костецького».
3. Скласти план до теми «Образи дітей за творами В.Нестайка «Тореадори з Васюківки», «Космонавти з нашого будинку»; Я.Стельмаха «Химера лісового озера, або Митькозавр з Юрківки».

Тема 3. Лауреати літературної премії імені Лесі Українки (4 год.)

1. Підготувати презентацію «Діти в повістях В. Нестайка»
2. Вивчити напам'ять поезії для дітей Л. Костенко, Д. Білоуса, А. Качана, Г. Чубач, В. Василашка.
3. Підготувати презентацію творів зарубіжної класики, представлену в посібниках «Зарубіжна література» 2 – 4 кл. (на вибір студента)
4. Підготувати «Щоденник читача зарубіжної дитячої класики»

Тема 4. Сучасні дитячі письменники. Лауреати Андерсенівської премії (4 год.)

Підготувати повідомлення (на одну з тем)

1. Літературна казка у ХХІ столітті. Народність казок Д. Чередниченка, З. Мензатюк, Л. Мовчун, Л. Ворониної, Г. Кирпи
2. Тематика та особливості сюжету віршованих казок Д. Білоуса, А.Костецького, А. Качана
3. Огляд казок сучасних авторів, уміщених на сторінках часописів для дітей. Тематика. Виховне значення.
4. Літературна зарубіжна казка. Казки народів Європи. Проблеми, мотиви, образи дітей.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

СУЧАСНА ДИТЯЧА КНИЖКА І ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ЧИТАЦЬКОЇ САМОСТІЙНОСТІ

Тема 1. Шляхи формування читацької самостійності й активності у дітей (4 год.)

1. Підготувати анотований список опрацьованих джерел до теми «Читацький інтерес»
2. Зробити огляд літературно-критичних матеріалів про творчість для дітей Л. Костенко, Д. Білоуса, А. Качана, Г. Чубач, В. Василяшка
3. Скласти тези кількох статей з журналу «Початкова школа» про формування читацької самостійності у молодших школярів

Тема 2. Шляхи формування читацької самостійності й активності у дітей (2 год.)

Підготувати повідомлення (на одну з тем)

1. Анотація на дитячу книжку як засіб заохочення до читання
2. Читацька культура молодших школярів
3. Формування умінь самостійно читати дитячу періодику

Тема 3. Шляхи формування читацької самостійності й активності у дітей (3 год.)

Підготувати повідомлення (на одну з тем)

1. Науково-пізнавальна дитяча книга в системі літературної освіти молодших школярів.
2. Роль книги в підготовці вчителя початкових класів.
3. Дитяча художня книжка як засіб навчання, виховання і розвитку.
4. Ілюстрація у книзі для дітей.

Тема 4. Читацькі інтереси та інтерес до книги, до читання, їх взаємодія (4 год.)

Підготувати презентацію(на одну з тем)

1. Умови формування читацьких інтересів і активної читацької діяльності. Причини виникнення і втрати інтересу до книжок
2. Вияв читацької культури молодшими школярами. Коло читання
3. Уроки позакласного читання, особливості структури та роль у становленні читацької самостійності молодших школярів
4. Написати анотацію до збірки одного з сучасних авторів творів для дітей (на вибір студента)
5. Скласти бібліографічний список «Читацька самостійність й активність учнів 2-4 класів»
6. Читацькі інтереси та інтерес до книги, до читання, їх взаємодія та різниця

Карта самостійної роботи

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін (тижні)
Змістовий модуль I Новітня дитяча література кінця XX – початку XXI століття			
Тема 1. Вступ. Література як вид мистецтва слова. Її місце в навчально-виховному процесі початкової школи. (2 год)	Підготовка до семінарського заняття, звіт про виконання ІНДЗ,	25	I-II
Роль дитячої літератури у соціалізації сучасної дитини. Місце книги в підготовці вчителя початкових класів. (7 год.)	Підготовка до семінарського заняття, звіт про виконання ІНДЗ,		
Тема 2. Сучасні дитячі письменники	Підготовка до семінарського заняття, звіт про виконання ІНДЗ	25	III-IV
Письменники – лауреати літературної премії імені Лесі Українки – 8 год	Підготовка до семінарського заняття, звіт про виконання ІНДЗ	25	
Тема 3. Сучасна зарубіжна література для			

дітей в українських перекладах ХХІ століття (6 год)			
Змістовий модуль II			
Сучасна дитяча книжка і проблеми становлення читацької самостійності			
Тема 4. Шляхи формування читацької самостійності й активності у дітей. – 6 год.	Підготовка до семінар. заняття, модульний контроль, підсумковий тест, залік	25	V- VI
Разом: 29 год.	Разом: 125 балів		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності магістранта, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання магістрантами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності» – це вид науково-дослідної роботи магістранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ конспект із теми (модуля) за заданим планом (5 балів)
- ✓ конспект із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно (5 балів)
- ✓ анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, літературознавчі розвідки (5 балів)
- ✓ повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (5 балів)
- ✓ повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття у літературознавчій науці, аналіз інформації, самостійні дослідження (5 балів)
- ✓ біографічне та літературознавче дослідження, упорядкування збірки для позакласного читання (10 балів)
- ✓ літературознавче дослідження у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу), складання літературного сценарію (10 балів)

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано у нижче наведених таблицях

Критерії оцінювання ІНДЗ

(науково-літературознавчого дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна к-сть балів за кожним критерієм
-------	----------------------------	---

1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4 бали
2	Складання плану реферату	2 бали
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	4 бали
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 балів
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	4 бали
Разом		30 балів

**Шкала оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)**

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	30	Відмінно
Достатній	25	Добре
Середній	20	Задовільно
Низький	10	Незадовільно

Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності»

1. Роль дитячої літератури в формуванні національної самосвідомості та характеру дитини
2. Виховна функція підручників «Літературне читання» для початкової школи
3. Творчість лауреатів літературної премії імені Лесі Українки у сучасному літературному контексті (на вибір студента)
4. Виховання любові до книги на уроках позакласного читання в початкових класах
5. Підготовка до сприйняття художнього твору в структурі уроку позакласного читання
6. Твори сучасних авторів на сторінках дитячих часописів
7. Твори Ліни Костенко для дітей у контексті сучасної української дитячої літератури

8. Естетичний і виховний потенціал збірок Д. Білоуса «Диво калинове», «Чари барвінкові»
9. Розвиток гумористичної традиції української літератури дитячим поетом Г. Бойком
10. Творчі надбання В.Симоненка в галузі дитячої літератури
11. Світ дитячої поезії А. Качана (Скарби рідного слова в поетичних збірках А. Качана)
12. П'єси-казки в сучасному дитячому читанні
13. Жанр повісті-казки в сучасній літературі для дітей
14. Змалювання розмаїтого світу почуттів дитини в оповіданнях Б.Грінченка.
15. Тема матері у творчості митців кінця ХХ ст. – початку ХХІ ст.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності».

Магістр може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення магістрів із дисципліни «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	К-сть рейтингових балів
1	Відвідування лекційних занять	1
2	Відвідування семінарських занять	1
3	Робота на семінарських заняттях	10
4	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3)	25
5	Самостійна робота	5

6	Індивідуальна навчально-дослідницька робота контролю	30
6	Залік	40
	Підсумковий рейтинговий бал	100

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова к-сть балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі,

	достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань
- повний обсяг їх виконання
- якість виконання навчальних завдань
- самостійність виконання
- творчий підхід у виконанні завдань
- ініціативність у навчальній діяльності

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій
- навчальні посібники
- робоча навчальна програма
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів
- засоби підсумкового контролю (тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю)
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Сучасна дитяча література і формування читацької самостійності»

XI. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Тема мови, України, краси рідного краю в сучасних поезіях для дітей (на прикладі кількох авторів)
2. Сюжетність та емоційність оповідань і казок Григора Тютюнника про прекрасний світ природи і гарних у ньому людей («Лісова сторожка», «Ласочка», «Степова казка», «Бушля»)
3. Дилогія Григора Тютюнника про «дітей війни» (повісті «Климко», «Вогник далеко в степу»)
4. Поезії та казки для дітей Д. Павличка, відображення в них пізнання дитиною світу
5. Твори Є. Гуцала про світ дитини
6. Реальне й фантастичне в повісті-казці «Земля Світлячків» В. Близнеця. Ідея збереження природи
7. Казки та поезії В. Симоненка в дитячому читанні. Одну з поезій прочитати напам'ять (за власним вибором)
8. Магія слова, мудрий і казковий дивосвіт у творах Миколи Вінграновського для дітей («Сіроманець», «Гусенятко», «Сама собою річка ця тече», «Літній ранок»)
9. Зображення психології «дітей війни» в повісті «Первінка» М. Вінграновського

10. Тема краси рідної мови в книгах Дмитра Білоуса «Диво калинове» та «Чари барвінкові»
11. Світ дитини в повісті А.Костецького «Суперклеї Христофора Тюлькіна, або Вас викрито – здавайтесь!»
12. Поезії Ліни Костенко в дитячому читанні. Багатство мови, гранична точність слова. Прочитати напам'ять вірші (на вибір студента)
13. Вірші А.Качана в дитячому читанні, розмаїття жанрів, ліризм
14. Твори В.Сухомлинського про людину і природу, про високу моральність стосунків між людьми («Сьома дочка», «Іменини», «Образливе слово», «Бо я – людина», «Соромно перед соловейком»)
15. Українські письменники – лауреати премії Лесі Українки. Огляд творчості одного з них (на вибір студента)
16. Н.Забіла – автор казок для дітей. Використання народнопоетичних джерел в казках та віршах письменниці
17. Веселий світ дитячих пригод у повісті В.Нестайка «Тореадори з Васюківки»
18. Оповідання та казки М. Слабошпицького для дітей («Де туман живе?», «Що буде з Костиком?»)
19. Повісті А. Костецького про світ дитячих взаємин
20. Гуманізм книги «Вінні Пух і всі-всі-всі» А.О.Мілна. Образи Вінні Пуха та його друзів. Краса мови
21. Літературні казки для наймолодших К.І.Чуковського («Мийдодір», «Федорине горе», «Муха-цокотуха», «Лікар Айболить» та ін. Уривки прочитати напам'ять)
22. Право дитини на власний вибір у повісті К. Нестлінгрен «Конрад, або Дитина з бляшанки»
23. Проблема творення добра та гуманних взаємин в людському суспільстві в повісті-казці О. Пройслера «Мала Баба Яга»
24. Розмаїтий світ дитини в оповіданнях М.Носова
25. Проблеми самотньої дитини в повісті М. Лобе «Бабуся на яблуні»
26. Втілення мрії сироти про щасливе життя у фантастичному світі правди та справедливості в казці «Пеппі Довгапанчоха» А. Ліндгрен
27. Популярність повісті-казки «Малюк і Карлсон, який живе на даху» А. Ліндгрен. Образ Карлсона, як втілення дитинства у всіх його суперечностях. Виховна роль казки
28. Алегоричний характер повісті Д. Родарі «Пригоди Цибуліно». Образ сміливого, винахідливого Цибуліно. Сатиричні мотиви повісті
29. Детективна література в дитячому читанні (Огляд повісті Еріха Кестнера «Еміль і детективи»)
30. Популярність твору Льюїса Керролла «Аліса в Країні Чудес»
31. Роль дитячої літератури у соціалізації сучасної дитини. Місце книги в підготовці вчителя початкових класів

32. Авторська література. Її різновиди, специфіка авторської літератури для дітей
33. Сучасні дитячі журнали, їх змістова насиченість і структура
34. Літературний процес кінця ХХ – початку ХХІ сторіччя, твори дитячих письменників сьогодення. Роль художніх творів у всебічному розвитку дитини.
35. Твори Андерсенівських лауреатів
36. Огляд книг-збірок для позакласного читання молодших школярів
37. Читацькі інтереси та інтерес до книг і до читання, їх взаємодія та різниця
38. Умови формування читацьких інтересів і активної читацької діяльності. Причини виникнення і втрати інтересу до книжок
39. Вияв читацької культури молодшими школярами. Коло читання
40. Уроки позакласного читання, їх типи та особливості структури
41. Роль уроків позакласного читання в становленні читацької самостійності молодших школярів
42. Дитяча книга як професійний інструмент вчителя початкових класів. Логіка правильної читацької діяльності
43. Модель правильної читацької діяльності і її провідний компонент. Структура уроків роботи з дитячою книгою
44. Робота з науково-художньою літературою як джерелом пізнавальної інформації
45. Формування умінь самостійно читати дитячу періодику
46. Анотація на дитячу книжку як засіб заохочення до читання
47. Читацька культура молодших школярів
48. Формування умінь самостійно читати дитячу періодику
49. Виховання любові до книги на уроках позакласного читання
50. Дитяча книжка на узагальнюючих уроках літературного читання

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Українська література для дітей: хрестоматія/ упоряд. А.І. Мовчун (та ін.). – К. : Арій, 2011 – 592 с.
2. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія/ упор. А.І. Мовчун (та ін.). – К. : Арій, 2011 – 596 с.
3. Рідне слово: хрестоматія: у 2-х т. / упоряд. А. Мовчун, З. Варавкіна - К. : Арій, 2007. – 656 с.
4. Українська дитяча література: хрестоматія: В 2-х Т. / упоряд. І. Луценко, А. Подолинний, Б. Чайковський. - К. : Вища школа, 1992. – 528 с.
5. Светловская Н. Введение в науку о читателе. Лекционно-практический курс. // Н. Светловская – М. : 1996. – 328с.
6. Светловская Н. Основы науки о читателе // Н. Светловская – М. : 1993. – 174 с.

Додаткова:

1. Українська дитяча література: хрестоматія / упоряд. Л. Козачок. - К. : Вища школа, 2002. - 519 с.
2. Дивосвіт Веселки – К. : Веселка, 2005 – 672 с.
3. Светловская Н. Самостоятельное чтение младших школьников // Н.Светловская. – М. : Педагогіка, 1980. – 218 с.
4. Зарубіжна література: Навчальний посібник-хрестоматія / упоряд. Л.В Давидюк., О.Ф. Задорожня - К. : Ленизд. - 2003. - 592 с.
5. Кодлюк Я. Розповіді про письменників: посібник для вчителя // Я. Кодлюк, Г. Одинцова – Тернопіль – 2006 – 120 с.
6. Навчання і виховання учнів 3 класу: методичний посібник для вчителів // упоряд. О.Я. Савченко – К. : Вид-во «Початкова школа», 2004. – 512 с.
7. Навчання і виховання учнів 4 класу: методичний посібник для вчителів // упоряд. О.Я. Савченко – К. : Вид-во «Початкова школа», 2005. – 512 с.